

Navodilo za izpolnjevanje izjav o neodvisnosti člana oziroma kandidata za člana nadzornega sveta

Splošno

Pri izpolnjevanju izjav o neodvisnosti članov nadzornega sveta v praksi prihaja do različnih težav pri interpretaciji kriterijev neodvisnost iz Kodeksa o upravljanju javnih delniških družb (v nadaljevanju: Kodeks). V ta namen so oblikovana naslednja pojasnila kot navodilo za izpolnjevanje izjav o neodvisnosti skladno s Prilogo C3 Kodeksa, ki naj bi olajšala njihovo izpolnjevanje.

V **prvem delu** izjave član ali kandidat za člana nadzornega sveta vnese osebne podatke in podatke o družbi v zvezi s katero izpolnjuje izjavo.

V **drugem delu** označi, ali posamezne trditve oz. kriteriji neodvisnosti držijo. Te so povzete po kriterijih navedenih v Prilogi C3 Kodeksa. Da bi se izognili nerazumljivosti in dvojnemu zanikanju so bili kriteriji iz Kodeksa nekoliko spremenjeni. Za presojo ali v konkretnem primeru trditev drži ali ne so v nadaljevanju podana pojasnila in obrazložitve kriterija skladno s Kodeksom.

a) Ne opravljam funkcije izvršnega direktorja ali člana uprave družbe ali povezane družbe in nisem opravljal takšne funkcije v zadnjih petih letih

Kriterij a) priloge C3 Kodeksa priporoča naj neizvršni direktorji ali člani nadzornega sveta niso izvršni direktorji ali člani uprave družbe ali povezane družbe in niso bili na takšnem položaju v zadnjih petih letih. Priporoča se torej t.i. "cool down" obdobje med tem, ko nekdo opravlja izvršno funkcijo in nadzorno funkcijo. Takojšnji prehod iz uprave v nadzorni svet lahko povzroči, da bi se nekdo kot nadzornik ukvarjal s posledicami lastnih odločitev. Poleg tega izkušnje kažejo, da takojšen prehod člana, zlasti pa predsednika uprave, med nadzornike, včasih povzroči neoptimalne odnose znotraj nadzornega sveta ali med nadzornim svetom in upravo. To je še posebej izrazito, če bivši predsednik ali član uprave postane predsednik nadzornega sveta.

Nekoliko več težav priporočilo povzroča v delu, kjer govori o "izvršnih direktorjih ali članih uprave povezanih družbe". Kaj so povezane družbe Kodeks definira v Prilogi A.17¹. Nekoliko

¹ Priloga A.17 Kodeksa: "Povezane osebe: pravno samostojne osebe, ki so med seboj bodisi upravljavsko, kapitalsko ali kako drugače povezane tako, da zaradi navedenih povezav skupno oblikujejo poslovno politiko in delujejo usklajeno z namenom doseganja skupnih poslovnih ciljev oziroma tako, da ima ena oseba možnost usmerjati drugo ali bistveno vplivati nanjo pri odločanju o financiranju in poslovanju oziroma tako, da poslovanje ene osebe oziroma njeni rezultati poslovanja lahko pomembno vplivajo na poslovanje oziroma rezultate poslovanja druge osebe. Za povezane osebe štejejo zlasti osebe, ki so med seboj povezane kot ožji družinski člani; tako, da je ena oseba oziroma osebe, ki se štejejo za povezane, skupaj, posredno ali neposredno, udeležena v drugi osebi; tako, da je v obeh osebah udeležena ista oseba oziroma osebe, ki se štejejo za povezane tako, da tvorijo koncern po zakonu o gospodarskih družbah; kot člani organov vodenja ali

poenostavljeno lahko povzamemo, da se za povezane družbe z družbo, za katero se presoja obstoj potencialnega nasprotja interesov skladno s to trditvijo, torej običajno veljajo družbe, ki imajo neposredno ali posredno (ter same ali s povezanimi osebami) kapitalske naložbe preko 25 % v družbi in družbe v katerih ima družba neposredno ali posredno naložbo preko 25 %. Povezane družbe so torej "hčerke", "vnukinje" in ostale družbe v skupini navzdol, kot tudi "mama" in njej nadrejene družbe v skupini navzgor. Poleg tega se za povezane družbe smatrajo tudi "sestre" oziroma družbe povezane s skupnim vodstvom. Opozoriti pa je potrebno, da so v praksi možni tudi odmiki od tega poenostavljenega pravila, tako da je potrebno preveriti, ali se družbe skladno z ZGD-1 štejejo za del istega koncerna.

b) Nisem zaposlen v družbi ali povezani družbi in nisem bil na takšnem položaju v zadnjih treh letih.

Kriterij b priloge C3 Kodeksa priporoča, da neizvršni direktorji ali člani nadzornega sveta ne smejo biti zaposleni v družbi ali povezani družbi in niso bili na takšnem položaju v zadnjih treh letih, razen v primeru, če neizvršni direktor ali član nadzornega sveta ni višji kader in je bil izvoljen v upravni odbor ali nadzorni svet v okviru sistema delavskega predstavnštva, ki ga priznava zakon, in hkrati zagotavlja ustrezno zaščito pred nezakonitim odpustom ter drugimi oblikami nepravičnega ravnanja. Namen tega priporočila je zagotavljanje neodvisnosti članov nadzornega sveta od uprave. Priporočilo je zapisano nekoliko zapleteno, ker je povzeto po Priporočilu Evropske Komisije z dne 15. februarja 2005 O vlogi neizvršnih direktorjev ali članov nadzornega sveta javnih družb in o komisijah upravnega odbora ali nadzornega sveta (v nadaljevanju Priporočilo Evropske Komisije). Ta se uporablja v državah članicah z različnimi pravnimi sistemi. V Sloveniji so v Zakonu o delovnih razmerjih v povezavi z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju zagotovljene ustrezne zaščite predstavnikom zaposlenih v nadzornem svetu. Zato ti niso v potencialnem nasprotju interesov, čeprav so v družbi zaposleni, če niso "višji kader". Termin "višji kader" žal v Kodeksu niti v slovenski zakonodaji in teoriji ni jasno definiran. Vsekakor se za višji kader poleg posloводства (uprave) običajno smatra tudi t.i. širši management v družbi. To so zaposleni, ki sicer niso zakoniti zastopniki družbe, ampak imajo vodstvene pristojnosti in lahko v določenem obsegu samostojno sprejemajo odločitve.

Če torej predstavniki zaposlenih niso višji kader, obkrožijo DRŽI, čeprav so v družbi zaposleni. Predstavniki delničarjev, ki so v družbi zaposleni, vedno obkrožijo NE DRŽI.

c) Ne prejemam večjih dodatnih prejemkov iz družbe ali povezane družbe, razen plačila, ki ga prejemam kot član nadzornega sveta.

Kriterij c) priloge C3 Kodeksa priporoča, da član nadzornega sveta ne sme prejemati in ne bi smel prejemati večjih dodatnih prejemkov iz družbe ali povezane družbe, razen plačila, ki ga dobi kot član nadzornega sveta. Pod takšne dodatne prejemke se štejejo predvsem

nadzora ali prokuristi oziroma zaposleni na podlagi pogodbe o zaposlitvi, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, z družbo, v kateri opravljajo to funkcijo oziroma v kateri so zaposleni, in ožji družinski člani te osebe."

kakršnakoli udeležba pri delniških opcijah ali kakršnih koli drugih plačnih shemah, povezanih z uspešnostjo; ti prejemki ne pokrivajo nesprejemljivih zneskov nadomestil v okviru shem upokojevanja (vključno z odloženim nadomestilom) za prejšnje storitve v družbi (pod pogojem, da takšno nadomestilo ni na noben način odvisno od nadaljevanja dela).

Priporočilo je izpeljava oziroma razširitev prvega dela definicije nasprotja interesov: Nasprotje interesov obstaja, kadar je nepristransko in objektivno izvajanje nalog oziroma odločanje člana nadzornega sveta ali uprave ogroženo zaradi vključevanja njegovega osebnega ekonomskega interesa.

To priporočilo je bolj aktualno v nekaterih drugih državah EU, kot v Sloveniji. Zajema namreč predvsem udeležbe pri dobičku, delniške sheme in opsijske sheme, ki zadnja leta v Sloveniji niso več prisotne. Edini način dodatnih plačil, ki se je pogosto uporabljal v preteklosti in ki ga ta kriterij zadeva, so bile udeležbe pri dobičku, ki pa so zdaj z zakonom prepovedane.

Član nadzornega sveta mora pri opravljanju svoje nadzorniške funkcije ravnati samostojno, neodvisno in izrecno v korist družbe. Takšna neodvisnost nadzora bi lahko bila ogrožena, če bi član (poleg plačila za svojo nadzorniško funkcijo) prejemal večje dodatne prejemke od družbe. Vezava prejemkov na rezultate družbe sicer na prvi pogled deluje všečno, a ni optimalna za nadzorne svete. Ena njihovih glavnih nalog je skrb za ustreznost finančnih izkazov. Zato ni najbolj primerno, da sistem plačil ali nagrad neposredno veže osebni ekonomski interes članov nadzornega sveta na vsebino teh izkazov. Poleg tega je prav, da so tako nagrajevano člani uprave, nadzorni svet pa mora njihovo upravičenost do takih nagrad skrbno in po potrebi kritično vrednotiti, pri čemer je plačilo članov po enakih mehanizmih zopet lahko razlog za konflikt interesov.

Vprašanje, ki se postavlja je, kakšni morajo biti ti prejemki, da veljajo kot večji dodatni prejemki. Gotovo gre za prejemke, ki jih član dobi poleg plačila za delo v nadzornem svetu, plačil za članstvo v komisijah, predsedovanje in poleg sejin ter ostalih (potnih) stroškov. Kodeks v svojem besedilu nikjer niti primeroma ne navaja kaj pomeni „večji“ prejemki. Pri presoji tega kaj pomeni večji prejemek moramo upoštevati tako vidik družbe, kot osebni vidik člana.

Kot dodatne prejemke skladno s tem kriterijem Kodeks primeroma navaja naslednje prejemke:

- plačilo v obliki kakršne koli udeležbe pri delniških opcijah,
- plačilo v obliki udeležbe v kakršnih koli plačnih shemah, povezanih z uspešnostjo.

Ti dve shemi sami po sebi nista skladni z načinom plačil članom nadzornega sveta priporočenem v točki 12.1. Kodeksa².

Kodeks iz teh dodatnih prejemkov izvzema določene vrste plačil, in sicer:

- zneske, ki jih član nadzornega sveta dobi v okviru shem upokojevanja (vključno z odloženim nadomestilom) za prejšnje storitve v družbi.

Ti zneski se ne upoštevajo kot dodatni večji prejemki in ne predstavljajo razloga za nasprotje interesov le pod pogojem, da takšno nadomestilo ni na noben način odvisno od nadaljevanja opravljanja nadzorne funkcije. Glede na to, da pri nas člani nadzornih svetov, praviloma niso vključeni v nobene pokojninske sheme povezane s funkcijo nadzornika, to verjetno ne bo predstavljalo težave pri interpretaciji.

Če gre za pokojninske sheme ali prejemke povezane z zaposlitvijo, član nadzornega sveta obkroži **DRŽI**, če je tako obkrožil že pri kriteriju b).

d) Nisem večinski(-a) delničar(-ka) in tudi ne zastopam večinskega/večinskih delničarjev.

Kriterij d) priloge C3 Kodeksa priporoča, da člani nadzornega sveta ne smejo biti ali zastopati večinskih delničarjev. Pri tem kriterij glede tega kaj pomeni nadzor napotuje na primere iz člena 1 Direktive Sveta 83/349/EGS.

Delničarji imenujejo nadzorni svet in jim zaupajo nadzorovanje dela uprave. Člane nadzornega sveta in tudi uprave pri svojem delu vodi načelo ravnanja v korist družbe. Delničarji pa imajo svoje lastne interese in cilje. Najmočnejši interes delničarjev je gotovo ekonomski, saj delničarji z vložitvijo svojega kapitala v pravno osebo, pričakujejo (čim večji) dobiček. Delničarji imajo lahko med seboj različne si interese ali so ti interesi različno intenzivni pri posameznih delničarjih. Ti interesi lahko tudi odstopajo od interesov družbe, zato je pomembno, da nadzorniki niso pretirano pod vplivom interesov delničarjev.

Ta kriterij zato priporoča, da člani nadzornega sveta niso hkrati večinski delničar in tudi ne njihovi zastopniki, saj bi bila njihova presoja v tem primeru preveč pod vplivom drugih interesov in ne le družbinih.

Prvo pojasnilo je potrebno glede vprašanja kaj pomeni biti zastopnik. Zastopniki delničarjev nikakor niso vsi člani nadzornega sveta za katere je posamezni delničar glasoval. Zastopnik se v tem kriteriju veže na zakonitega zastopnika delničarja.

Drugo vprašanje je kdo je večinski delničar. V tem delu se kriterij sklicuje na primere iz člena 1(1) Direktive Sveta 83/349/EGS z dne 13. junija 1983³. Ta opredeljuje pravila za

² 12.1 Člani nadzornega sveta so poleg sejnine upravičeni do plačila za opravljanje funkcije v višini, kot jo določi skupščina. Plačilo članov nadzornega sveta je zagotovljeno izključno v denarju in ne sme biti v neposredni odvisnosti od uspešnosti poslovanje družbe, kot jo izkazujejo izkazi družbe.

konsolidacijo računovodskih izkazov in je implementirana v ZGD-1. Poenostavljeno lahko povemo, da se smatra delničar za večinskega, če ima večino vseh glasovalnih pravic, če obvladuje družbo na podlagi podjetniške pogodbe ali če v praksi obvladuje družbo iz drugih razlogov. Konkretna presoja je v posameznem primeru odvisna od povezav v posameznem primeru. Pri tem je potrebno opozoriti, da je zaradi nerodnega sklicevanja pri presoji treba uporabiti kriterije, ki določajo presojo kontrole oziroma nadrejenosti pri vprašanju o potrebnosti konsolidiranih izkazov v računovodskem delu ZGD-1 (56. člen) in ne kriterijev iz dela ZGD-1 o povezanih družbah⁴.

e) Z družbo ali povezano družbo nimam oziroma v zadnjem letu nisem imel(-a) pomembnih poslovnih stikov tako neposredno kot tudi ne kot partner, delničar, direktor ali vodilni delavec organa.

Kriterij e) priloge C3 Kodeksa priporoča, da člani nadzornega sveta nimajo ali v zadnjem letu niso imeli pomembnih poslovnih stikov z družbo ali povezano družbo, neposredno ali kot partnerji, delničarji, direktorji ali vodilni delavci organa, ki ima tak odnos. Poslovni stiki vključujejo položaj pomembnega dobavitelja blaga ali storitev (vključno s finančnim, pravnim, svetovalnimi ali posvetovalnimi storitvami), položaj pomembne stranke in položaj organizacij, ki prejemajo večje prispevke od družbe ali od njene skupine.

³ Točka 1(1) Direktive Sveta 83/349/EGS se glasi: Država članica zahteva od vsakega podjetja, za katero velja njena nacionalna zakonodaja, da sestavi konsolidirane računovodske izkaze in konsolidirano letno poročilo, če ima to podjetje (nadrejeno podjetje):

(a) večino delniških ali članskih glasovalnih pravic v drugem podjetju (podrejenem podjetju); ali
(b) pravico imenovati ali odpoklicati večino članov upravnega, poslovnega ali nadzornega organa drugega podjetja (podrejenega podjetja) in je hkrati delničar ali družbenik tega podjetja; ali
(c) pravico izvrševati prevladujoč vpliv na podjetje (podrejeno podjetje), v katerem je delničar ali družbenik, na podlagi sklenjene pogodbe s tem podjetjem ali določbe v njegovi družbeni pogodbi ali statutu, kadar zakon, ki velja za to podrejeno podjetje, dovoljuje, da je predmet takšnih pogodb ali statutarne določbe. Državi članici ni treba predpisati, da mora biti nadrejeno podjetje delničar ali družbenik v podrejenem podjetju. Od tistih držav članic, katerih zakoni ne predvidevajo takšnih pogodb ali statutarne določbe, se ne zahteva uporaba te določbe; ali

(d) če je delničar ali družbenik podjetja in:

(aa) je bila večina članov upravnih, poslovnih ali nadzornih organov tega podjetja (podrejenega podjetja), ki so opravljali to funkcijo v tekočem poslovnem letu, v preteklem poslovnem letu in do časa, ko so bili sestavljeni konsolidirani računovodski izkazi, imenovana izključno zaradi uresničevanja njihovih glasovalnih pravic; ali
(bb) nadzira na podlagi pogodbe z drugimi delničarji ali družbeniki v tem podjetju (podrejenem podjetju) večino delničarskih ali članskih glasovalnih pravic v tem podjetju. Države članice lahko uvedejo podrobnejše določbe za obliko in vsebino takih pogodb.

Države članice predpišejo najmanj ureditev iz točke (bb).

Uporabo točke (aa) lahko pogojuje s tem, da odstotek udeležbe znaša 20 % ali več delniških ali članskih glasovalnih pravic. Kljub temu se točka (aa) ne uporablja, kadar ima drugo podjetje glede tega podrejenega podjetja pravice po točkah (a), (b) ali (c).

⁴ 2. odstavek 56. člena ZGD-1 pravi: "Družba je nadrejena drugi družbi, če je izpolnjen eden od pogojev:

1. če ima večino glasovalnih pravic v drugi družbi;
2. če ima pravico imenovati ali odpoklicati večino članov posloводства ali nadzornega sveta druge družbe in je hkrati družbenik te družbe;
3. če ima pravico do prevladujočega vpliva nad drugo družbo na podlagi podjetniške pogodbe ali drugega pravnega temelja, ali
4. če je družbenik v drugi družbi in če na podlagi pogodbe z drugimi družbeniki te družbe nadzoruje večino glasovalnih pravic v tej družbi.

Ravno tako kot pri kriteriju c) gre tudi tu za nasprotje interesov iz razloga osebnega ekonomskega interesa ali drugih interesov, še posebej interesov druge pravne osebe in posredno osebnega ekonomskega interesa. Potencialno nasprotje interesov izhaja iz dejstva, da bi član nadzornega sveta, ki je neposredno ali posredno v pomembnih poslovnih stikih z družbo, v določeni točki nadzoroval poslovanje s samim seboj oziroma z družbo, v kateri ima pomembno funkcijo. Poleg tega je odnos člana nadzornega sveta do uprave, ki z njim podpisuje pogodbe o zanj pomembnem poslovnem sodelovanju, lahko drugačen kot bi bil sicer.

Kodeks primeroma navaja kaj predstavljajo ti poslovni stiki.

- položaj pomembnega dobavitelja blaga ali storitev, ki vključuje finančne, pravne, svetovalne ali posvetovalne storitve,
- položaj pomembne stranke in
- položaj organizacij, ki prejemajo večje prispevke od družbe ali od njene skupine.

Kodeks pa ne pojasnjuje pomena izraza *pomembnih* poslovnih stikov. Ali so stiki pomembni je zopet potrebno vrednotiti iz dveh vidikov. Prvi je vidik družbe, ki pomeni da presoјamo ali imajo znaten pomen pri finančnem in ostalem poslovanju družbe in torej vplivajo na položaj in uspešnost družbe na trgu. Drugi vidik pa je vidik člana nadzornega sveta. Presojati je potrebno pomen in težo takšnih stikov za osebni ekonomski položaj člana nadzornega sveta ali družbe, v kateri je član delničar, direktor, partner..., ali drugo z njim povezano osebo. Ta drugi subjektivni vidik namreč neposredno vpliva na to v kolikšni meri taki poslovni odnosi lahko vplivajo na člana NS.

Pomembne poslovne stike Kodeks časovno omejuje na tekoče stanje in na pretekla tri leta.

f) Nisem in tudi v zadnjih treh letih nisem bil(-a) partner (-ica) ali uslužbenec (uslužbenka) sedanjega ali nekdanjega zunanjega revizorja v družbi ali povezani družbi.

Ta trditev identično kot kriterij f) priloge C3 Kodeksa priporoča, da člani nadzornega sveta ne smejo biti ali v zadnjih treh letih niso bili partnerji ali uslužbenci sedanjega ali nekdanjega zunanjega revizorja v družbi ali povezane družbe.

Zunanjega revizorja skupščini predlaga nadzorni svet. Ta skladno s priporočili Kodeksa z njim opravi tudi razgovor, ga opozori na posebnosti in z njim v okviru svojih pristojnosti sodeluje v času izvajanja revizije. Revizija mora biti opravljena strokovno in objektivno ter skladno z računovodskimi standardi, člani nadzornega sveta pa se kljub vsemu ne morejo oziroma ne smejo zanašati le na mnenje revizorja, saj imajo dolžnost lastne presoje ustreznosti letnega poročila. Letno poročilo, ki ga pregleda revizor, potrdi nadzorni svet in se s potrditvijo nadzornega sveta šteje, da je sprejeto.

Zaradi vsega navedenega je pomembno, da je zunanji revizor personalno ločen od članov nadzornega sveta. Člani nadzornega sveta predlagajo imenovanje revizorja skupščini in tudi kritično presodijo revizorjevo delo.

Člani nadzornega sveta tako ne smejo biti partnerji ali uslužbenci sedanjega ali tudi nekdanjega revizorja. Enako velja tudi za povezane družbe. Časovno velja ta omejitev za tekoče obdobje in preteklo obdobje zadnjih treh let.

g) Nisem izvršni (-a) direktor (-ica) ali član (-ica) uprave druge družbe, v kateri je izvršni direktor ali član uprave družbe član nadzornega sveta. Prav tako nisem kako drugače povezan(-a) z izvršnimi direktorji oziroma člani uprave preko sodelovanja v drugih družbah ali organih.

Tudi ta trditev je izrecno povzeta po kriteriju g) priloge C3 Kodeksa. Ta priporoča, da člani nadzornega sveta ne smejo biti izvršni direktorji ali člani uprave druge družbe, v kateri je izvršni direktor ali član uprave družbe član nadzornega sveta, prav tako pa prek sodelovanja v drugih družbah ali organih ne smejo biti kako drugače povezani z izvršnimi direktorji oziroma člani uprave družbe.

Kriterij g) predstavlja t.i. »interlocking« situacijo. Je nekoliko nerodno zapisan in v praksi povzroča nekaj težav pri razumevanju. Bistveno pri *interlockingu* je vzajemna povezanost med člani uprave in nadzornega sveta dveh družb. Član nadzornega sveta ne sme biti hkrati član poslovnega organa druge družbe, v kateri je član posloводства hkrati tudi član nadzornega sveta. Navedena situacija neposredne prepletenosti je pri nas prepovedana že s 3. alinejo 273. člena ZGD-1⁵. Poseben izziv pa je posredna prepletenost. V praksi se namreč dogaja, da v prepletenosti sodelujejo 3 ali več družb. V tem primeru je član uprave družbe A hkrati član nadzornega sveta družbe B. Član uprave družbe B je hkrati član nadzornega sveta družbe C in član uprave družbe C pa je hkrati tudi član nadzornega sveta družbe A.

To ni prepovedano z zakonom, nedvomno pa takšna situacija izpolnjujejo drugi del trditve in gre pri tem za sodelovanje v drugih družbah ali organih zaradi katerega so člani NS drugače povezani z izvršnimi direktorji oziroma člani uprave družbe. V tem ali primerljivem primeru je torej potrebno obkrožiti NE DRŽI.

⁵(1) Član nadzornega sveta ne more biti:

...

- član uprave druge kapitalske družbe, v katere nadzornem svetu je član uprave te družbe;

h) V nadzornem svetu nisem več kot tri mandate (ali več kot 12 let).

Kriterij h) priloge C3 Kodeksa priporoča, da člani nadzornega sveta ne smejo biti v nadzornem svetu več kot tri mandate (ali več kot 12 let, kadar nacionalna zakonodaja za normalne pogoje določa zelo kratek čas).

Kriterij h) časovno omejuje članstvo v konkretnem nadzornem svetu. Tudi besedilo tega kriterija je povzeto po Priporočilih Evropske Komisije, le da popravljena očitna napaka iz prevoda priporočila, ki priporoča 3 leta (pravilno bi bilo 3 mandate) ali več kot 12 let, kadar nacionalna zakonodaja za normalne pogoje (mišljena je dolžina mandata) določa zelo kratek čas⁶.

V Sloveniji je mandat določen v prvem odstavku 255. člena ZGD-1: Člani organov vodenja ali nadzora so imenovani za obdobje, ki je določeno v statutu in ni daljše od šestih let, z možnostjo ponovnega imenovanja. Maksimalno obdobje mandata tako pri nas traja 6 let. Člani, ki so torej v nadzornem svetu več kot 12 let (ne glede na časovni okvir mandata), obkrožijo NE DRŽI.

i) Nisem bližnji družinski član članov uprave ali oseb, ki so v položajih, omenjenih v kriterijih od (a) do (h)

Kriterij i) se nanaša na obstoj nasprotja interesov zaradi vključevanja interesov družine in njenih čustev. Med bližnjimi družinskimi člani so močne čustvene vezi in skupni, deljeni interesi. Oboje seveda vpliva na delo člana nadzornega sveta, ki bi pri svojem delu lahko prišel v navzkriž z interesi družbe na eni strani in interesi bližnjih družinskih članov in potencialno osebnim interesom.

Kriterij i) torej zapoveduje naj člani nadzornega sveta niso bližnji družinski člani uprave in razširja vse navedene kriterije odvisnosti razširja še na bližnje družinske člane nadzornega sveta.

Vprašanje, ki se nam postavlja je, katere osebe veljajo za bližnje družinske člane. Definicija bližnjih družinskih članov v Kodeksu ni podana, po posameznih zakonih pa se razlikuje⁷. Zakon o gospodarskih družbah v svoji vsebini vsebuje izraz bližnji družinski član, a ga nikjer ne definira. Pod pojmom ožjega družinskega člana se nedvomno lahko razumejo člani družine, kot jo razume zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih: zakonca, tudi izvenzakonska partnerja, in otroci, tudi izvenzakonski, ter posvojenci, ki jih je oseba po zakonu dolžna preživljati in jih je tudi dejansko preživljala. Ker se družinske vezi lahko močno razlikujejo od družine do družine, je vestno, da posamezni član nadzorni svet opozori na kakršnokoli družinsko povezanost s člani uprave ali drugih, v tem kriteriju navedenih oseb,

⁶ Glej PRIPOROČILO KOMISIJE z dne 15. februarja 2005 o vlogi neizvršnih direktorjev ali članov nadzornega sveta javnih družb in o komisijah upravnega odbora ali nadzornega sveta (Besedilo velja za EGP) (2005/162/ES).

⁷ Zakon o matičnem registru tako pod ožje družinske člane šteje zakonca, otroke in starše umrlega, Zakon o davkih občanov za ožje družinske člane šteje zakonca, otroke in posvojence lastnika itd.

nadzorni svet pa naj ugotovi, ali je narava njihove družinske povezanosti takšna, da bi jo lahko označili kot bližnjo.

Člani nadzornega sveta torej skladno s tem kriterijem ne smejo biti bližnji družinski člani:

- članov uprave in izvršnih direktorjev ter članov uprave in izvršnih direktorjev povezanih oseb,
- zaposlenih v družbi ali povezani družbi,
- večinskih delničarjev
- partnerjev, delničarjev, direktorjev ali vodilnih delavcev, s katero ima družba, v kateri ima takšna oseba funkcijo nadzornika, pomembne poslovne stike,
- partnerjev ali uslužbencev sedanjega ali nekdanjega zunanjega revizorja v družbi ali povezani družbi.

Nasprotje interesov lahko nastopi pri članu nadzornega sveta poleg primerov v prejšnjem priporočilu tudi če:

- je član širšega posloводства povezane družbe,***
- je sodeloval pri sestavljanju vsebine predloga letnega poročila družbe.***

V izjavi sta kot potencialno nasprotje interesov dodatno navedeni še ti dve situaciji, in sicer če je član nadzornega sveta hkrati tudi član širšega posloводства povezane družbe ali če je sodeloval pri sestavljanju vsebine predloga letnega poročila družbe.

Izraz član širšega posloводства povezane družbe moramo razlagati dovolj široko. Pod širše posloводство vsekakor štejemo člane organov poslovoidenja, ne pa samo njih. Kodeks v točki A.21 širše in ožje posloводство družbe definira kot širše in ožje posloводство, kot ga opredeljujejo notranji akti družbe.

Član nadzornega sveta velja za odvisnega tudi v primeru, če je sodeloval pri sestavljanju vsebine predloga letnega poročila družbe. Nadzorni svet mora preveriti sestavljeno letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava. Nadzorni svet mora pregledati letno poročilo in podlage zanj in sestaviti pisno poročilo za skupščino. Nadzornik, ki bi hkrati tudi sodeloval pri sestavljanju letnega poročila družbe, bi tako pravzaprav pregledoval lastno delo. Ravno zato velja, da nadzorniki ne smejo sodelovati pri sestavljanju vsebine letnega poročila družbe. Ker je nadzor nad letnim poročilom eno izmed glavnih nalog nadzornega sveta, se postavlja vprašanje, ali je smotrno, da takšen nadzornik sploh obdrži svojo funkcijo ali je bolje, da odstopi oziroma se ga odpokliče, na kar nakazuje tudi praksa slovenskih sodišč, ki so v preteklosti celo rabsodila, da je tako stanje nezakonito.

Drugi potencialni konflikti interesov

Nobeno priporočilo ne more zajeti vseh okoliščin, ki v praksi lahko nastopijo. Zato je zadnji del izjave namenjen drugim konfliktom interesov, ki niso zajeti v izjavah od a) do i). Najprej je podana definicija konflikta interesov iz kodeksa:

Nasprotje interesov obstaja, kadar je nepristransko in objektivno izvajanje nalog oziroma odločanje člana nadzornega sveta ali uprave ogroženo zaradi vključevanja njegovega osebnega ekonomskega interesa, interesov družine, njenih čustev, politične ali nacionalne (ne)naklonjenosti ali kakršnih koli drugih povezanih interesov z drugo fizično ali pravno osebo.

Vprašanje je torej ali na odločanje, skladno s to definicijo nasprotja interesov, vpliva še kakšno drugo dejstvo, ki ni bilo navedeno v trditvah od a) do h). Vsak član nadzornega sveta mora sam presoditi ali v njegovem primeru obstajajo takšna nasprotja interesov.